

De
V.D.H.
omroep

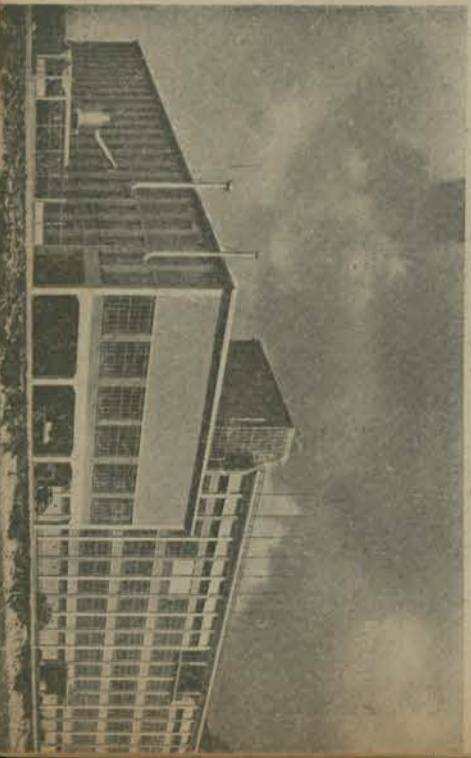
NUMMER 6
 FEBRUARI 1940

*In dit nummer aankondiging van een Foto-Wedstrijd
 twaalf prijzen en twee hoofdprijzen - (Zie pag.*

Maandblad voor het personeel van van der Heem N

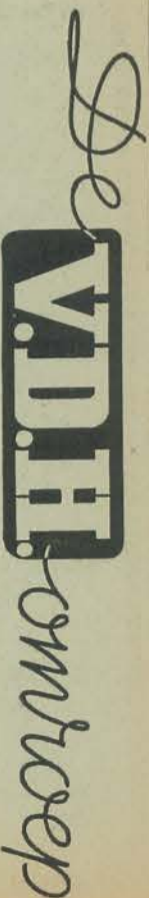

Machine- en Ventilatorenfabriek

H. T. KIEKENS

LANDSMEER

• Luchttechnische Installaties

Op 17 Januari overleed in het Wilhelmina Gasthuis te Amsterdam onze medewerker

LEENDERT
KOUWENHOVEN.

Een berichtje in korte be-
woordingen, dat voor ons
bedrijf herinneringen op-
roept uit de jaren van onze
opbouw.

Ruim 6 jaren was Kouwen-
hoven als constructeur teke-
naar in ons midden. Hij was
een bekwaam en ingenieus
werker, een steunplaat voor
onze onderneming, zowel
binnen de muren als daar-
buiten. Zijn ijver en toewij-
ding waren een voorbeeld
voor zijn gehele omgeving.

Wij bewonderen de moed
waarmede Kouwenhoven de
moeilijke jaren, waarin zijn
gezondheid door een ernsti-
ge ziekte werd gesloopt, heeft
doorteed. Telkenmale wan-
neer hij na een gevaarlijke

operatie weer in het bedrijf
terugkwam, verheugden zo-
wel de Directie als zijn col-
lega's zich over zijn herstel.

Helaas hebben al zijn be-
proevingen, hoe moedig en
berustend ook gedragen, niet
mogen baten. De dood liet
zijn prooi niet ontsnappen en
alle moed en kracht, die
zijn levensovertuiging hem
schonk, moesten ten slotte
het onderspit delven voor de
beslissende stem van het lot.

Kouwenhoven zal in onze
herinnering blijven voortbe-
staan, niet alleen als em-
ployé en medewerker, maar
bovenal ook als mens, wiens
geloofsovertuiging zich in
zijn levenswandel afspie-
gelde.

+

G. J. H. MENGES,
wiens verscheiden wij in het vorige
nummer van ons maandblad moesten
vermelden.

Staveland AAN HET WOORD

Bij een vorige gelegenheid heb ik in een artikel gesproken over een tournee in Holland en de moeilijkheden, die de radiohandel heeft met het verkopen van onze producten.

Thans wil ik met U een uitstapje maken naar het buitenland, want U begrijpt wel, dat het ook nodig is, van tijd tot tijd onze buitenlandse cliënten met een bezoek te vereren, tenminste als het land niet al te ver weg is en de reis niet met al te grote tijd- en geldoffers gepaard gaat.

Naar het land der Vikings

Eenige jaren geleden bezocht ik met onzen export-manager, den heer Cronheim, Zweden en Noorwegen. Zoals de meesten Uwer wel bekend zal zijn, is Zweden een mooi land; de bevolking is vriendelijk en de zakenmensen zijn vlót en prettig.

Wij hebben in Zweden enkele zeer grote zakenrelaties, met wie wij inoosamerhand ook vriend-

schapsbanden hebben aangeknoopt, hetgeen een prettige wijze van zaken doen ten zeerste bevordert.

Op zekere dag bezochten wij in Stockholm een dezer zakenvrienden, die ons de vraag stelde, of wij ook in Finland zaken deden.

Wij brachten hem daarop een uitgebreid rapport uit van alle pogingen, die wij in Finland gedaan hadden en die op niets waren uitgelopen.

Dezen persoon, die in Finland vele relaties had en aldaar uitgebreide handelstransacties verrichtte, bevreemde dit zeer. Volgens hem was dit alleen toe te schrijven aan het feit, dat wij waarschijnlijk niet op de juiste wijze waren te werk gegaan.

Hij vroeg of hij ons een gelegen kon doen door als bemiddelaar op te treden, hetgeen wij gaarne accepteerden.

De telefoon werd van de haak genomen, Helsinki aangevraagd en 10 minuten later was er een levendig gesprek gaande tussen onzen vriend en een van de hem

bekende Finse relaties. Aangezien dit gesprek in het Zweeds werd gevoerd, hebben wij er niets van verstaan, maar het eindresultaat was toch, dat de vriend in Finland deze zaak zeer rooskleurig inzag, zijn diensten aanbod en vertelde, dat Finland juist het land was, dat wij hebben moesten.

Er werd onmiddellijk plaats besproken in een vliegtuig en de volgende morgen om 9 uur moesten wij op het vliegveld gereed staan om de reis naar Finland te ondernemen.

Het vliegveld in Stockholm bestaat uit een betrekkelijk klein terrein, dat in de rotsen is uitgehouwen en waarvan de spleten met grond zijn opgevuld. Het is te klein om er met Douglas vliegtuigen te landen, zodat er bepaalde Junker vliegtuigen de dienst onderhouden.

Het was Februari en zeer koud. Het weer kwam ongeveer overeen met wat wij hier in Januari hebben meegemaakt. Door een zeer dikke laag sneeuw bereikten wij het vliegveld en spoedig cirkelden wij boven Stockholm in de lucht.

Stockholm biedt in de winter vanuit de lucht één sneeuwlandschap, een phantastisch schouwspel. Vóór de kust bevindt zich een eilandentreeks, bestaande uit duizenden en nogmaals duizenden eilandjes van afwisselende grootte.

De meeste mensen in Stockholm hebben op een dezer eilandjes een zomerverblijf. Heel dikwijls is dit een eenvoudig houten huisje, maar ook de mooiste kastelen ziet men er.

In de zomer is het daar buitengewoon aangenaam, want midden tussen deze eilandjes ligt de Stockholmske badplaats Saltjobaden.

Al deze eilanden zijn van telefoon en electrisch licht voorzien en als men bij een vriend op bezoek wil gaan, belt men een water-taxi op, die voorkomt om je naar

het hotel terug te brengen. Nu was alles met een dikke laag sneeuw en ijs bedekt.

Het vliegtuig zette koers naar het Oosten en voortdurend zagen wij een onafgebroken aantal eilandjes in de bevroren zee. Op zeer grote afstand van de bewoonde wereld treft men nog eilanden aan, waarop boerderijen staan. De contouren van het omgeploegde bouwland waren duidelijk te onderscheiden. Het werd kouder en kouder en eindelijk waren wij midden boven de Oostzee, die bestond uit een grote ijsvlakte, waarin hier en daar nog vaargeulen waren opengehouden. Een aardig gezicht om daar tussen door een schip te zien heen worstelen in dit stille onmetelijke landschap.

Ten slotte verdween ieder spoor van leven.

Hadden wij vroeger vogels gezien, thans kregen wij het gevoel, een Noordpoolreis te maken. Ongeveer een half uur à drie kwartier vlogen wij over deze onmetelijke ijsvlakte, tot wij ten slotte een groot aantal eilandjes ontwaarden, die ons weder in aanraking brachten met de bewoonde wereld.

Na een tocht van ongeveer 2 uur landden wij op de eerste landingsplaats Abo, waarvan wij thans dadelijks in de couranten lezen, helaas meestal in verband met bombardementen. Het vliegtuig bleef hier 10 minuten, zodat wij even in de gelegenheid waren om beweging te nemen. Het was buiten echter zo vinnig koud, dat wij maar weer gauw ons plaatsje in de cabine innamen, om even daarna verder te reizen.

Na aankomst op de plaats van bestemming, begaven wij ons naar Hotel Kämp. Bij de ingang van het hotel werden wij ontvangen door een vrouwelijke portier, een merkwaardigheid, die men praktisch nergens anders aantreft. Zij was gekleed in uniform met gouden banden, en op de kraag waren sleutelstinctieven aangebracht als teken van haar waardigheid.

Op straat liepen alle mensen gehuld in zware peljassen en dik-

ke bontmutsen, zodat wij in onze gewone jassen, alleen van het kijken daarnaar, het bitter koud kregen. Bij de temperatuur van — 35°, die wij meemakten, vrogen wij ons dan ook af, wat wij waren begonnen.

Even later waren wij in de gele- genheid kennis te maken met onzen gastheer, met wien wij spoedig in een aangenaam gesprek gewikkeld waren. Deze heer, die een zeer invloedrijk persoon bleek te zijn, kende in Helsinki en bijna geheel Finland alle zakenrelaties, die wij nodig hadden, persoonlijk,

zoals directeuren van warenhuizen, grote electriciteitsmaatschappijen, grossiers in electrisch-technische artikelen, enz.

Hij had in zijn enthousiasme de avond te voren al deze relaties reeds opgebeld. Nu trok hij echter een beteuterd gezicht, daar al deze heren, waarvan hij zoveel had verwacht, voor stoffzuigers heel weinig gevoelden. Wij besloten dan ook, een advertentie in een avondblad te zetten, om te zien of zich hierop iemand kwam melden. Het resultaat was, dat wij de volgende dag door tal van lieden verspreid over geheel Finland werden opgebeld, maar voor de moeilijkheid stonden, niemand te kunnen verstaan.

Onze vrouwelijke portier echter speelde prachtig voor tolk, maar niettegenstaande al deze moeite was het succes nihil.

Verschillende andere gegadigden kwamen ons echter met een bezoek vereren. De meesten spraken Duits, zodat er gemakkelijk onderhandelingen konden worden gevoerd.

Op een gegeven ogenblik kwam er een jongeman binnen en deed zich zo ver van huis in een vreemd land de merkwaardigheid voor, dat ik hem in het Duits vroeg plaats te nemen, waarop hij antwoordde: „Mijnheer, U kunt toch Hollands spreken?“

Ook deze jongeman bleek voor de vertegenwoordiging van ons product met de juiste man op de juiste plaats te zijn.

Het geval begon pijnlijk te worden, daar wij toch niet zo'n grote reis hadden gemaakt om zonder resultaten thuis te komen. Er bleef ons nog één weg open, een groot warenhuis in Helsinki. Hoewel de directeur niet aanwezig was, is het ten slotte den heer Cronheim gelukt met dit warenhuis een niet onaanzienlijke order af te sluiten. Gelukkig bleek dus onze reis niet geheel tevergeefs te zijn geweest.

De tegenwoordige oorlogstoestand heeft momenteel in Finland alle activiteit lamgelegd, maar wij blijven de hoop koesteren, dat wanneer de rust zal zijn wedergekeerd, de oude relaties zullen kunnen worden hervat.

Dat treft!

Zacht U er over een „R.S.“ fiets te open? Dat treft! Want een betere oudt U niet kunnen krijgen!

R.S.“ fietsen zijn mooi en sierlijk, e rijden licht en prettig en hun evensduur is enorm. Nederlands fabriek van R. S. Stokvis en Zonen.

DE OMROEP

kandigt met veel geraegen aan:

G. B. H. VAN DIJK

Als wij zo eens met bezoekers in de montagezaal rondlopen, dan blijven de wikkelmachines voor onze transformatoren — spoelen — stofzuigerankers enz. enz. steeds steeds sterk de aandacht te trekken en dan wordt dikwijls gevraagd: „Wie maakt nu zo'n ding?“ of: „Wie verzint nu zoiets?“

Zonder nu ook aan iemand afbreuk te willen doen vestigen wij in verband met deze vragen de aandacht op onzen gereedschapmaker van Dijk, waarvan U hier een aardige foto ziet.

Hij is het, die o.a. een viertal ankerwikkelmachines, een statortwikkelmachine en een spoelenwikkelmachine geheel naar eigen inzichten heeft ontworpen.

Zijn dikwijls zeer originele ideeën geven hem met recht de titel van „gijngast“, een glide dat voor onze N.V. onmisbaar is.

[Mej. C. SMITH

Bij het samenstellen van een rapport over gemaakte foutten aan één der radiobanden gedurende de laatste drie maanden bleek, dat mej. C. Smith tijdens deze periode volkomen foutloos gewerkt had. Een feit dat wij gaarne langs deze weg huldigen en ter navolging aanbevelen.

Zij ontving voor deze prestatie een welverdiende beloning.

DE WEG NAAR DEZE PAGINA
LOOPT OOK VIA DE IDEEËN-
BUS! WANNEER MOGEN WIJ
UW FOTO HIER AFDRUKKEN?

Weest zuinig op materialen

Onder deze titel komt in „Success“ een stukje voor, dat ik gaarne onder de aandacht van alle VDHERs zou willen brengen.

Het volgt hier:

„In oorlogstijd gaan alle prijzen „omhoog, al beweren regeringen „ook nog zo hard, dat ze de prijs- „opdriving zullen stuiten.

„Afvval drukt overal de bedrijfs- „dengsten en dat geldt zowel voor „werkt, als voor de typiste, die een „blaadje papier verknoot.

„Efficiency-experts weten, dat „zij voor bezuinigingen het altijd „bij de kleinnigheden moeten zoe- „ken. Doe dat ook. Let op of er op „plaatsen, waar weinig licht nodig „is, te grote lampen in de fittingen „zijn geschroefd.

„Laat het afval van een gehele „dag verzamelen en uitzoeken. Ga „nu na, hoeveel daarvan met wat „meer zorg niet weggegooid had „behoeven te worden.

„Op de Ford-fabrieken in de „Verenigde Staten zoeken mensen, „die het minimum loon van zes „dollar per dag genieten, al het af- „val na. Geen stukje touw wordt

„weggegooid, geen stukje papier „wordt weggedaan. Uit oude kis- „ten worden de spijkers getrokken,

„die weer opnieuw worden ge- „bruikt en het hout wordt in ver- „schillende lengten plankjes gesor- „teerd en eveneens opnieuw benut.

„De olie en het vet, die aan „ijzerkrullen en in poetskatoen ach- „terblijven, worden teruggewon- „nen en weer gebruikt. Bij Ford „gaat niets als afval weg en niet- „tegenstaande het werk door dure „krachten wordt gedaan, brengt „het grote voordeel op. Voor een „kleine zaak kan zulk een syste- „matische zuinigheid als bij Ford „nog niet praktisch zijn en geen „geld in het laasje brengen, zelfs „niet in deze ongewone tijden.

„Maar dat er in iedere zaak met „groot voordeel meer bespaard „kan worden dan nu het geval is, „staat vast, vooral indien er op „gelet wordt, dat de machines „goed worden onderhouden, ge- „smeerd en beneden de volle be- „lasting werken.

Hoe sterk de prijzen wel gestegen zijn, moge uit de volgende cijfers blijken:

	Prijzen vóór 31 Aug. '39.	Aug. '39.	Na 31 Aug. '39	Aug. '39		
stafkoper	basis f	33.—	% Kg.	nu f	80.—	% Kg.
aluminium	„	100.—	„	„	175.—	„
plaatijzer (blank)	„	17.—	„	„	32.—	„
flanel	„	17.—	„ Mr.	„	25.—	„ Mr.
tri	„	17.—	„ Kg.	„	25.—	„ Kg.
triplex 8-10-12 mm.	„	80.—	per M ³ .	„	175.—	per M ³ .
beukenhout	„	46.—	per M ³ .	„	75.—	per M ³ .

Nog erger is het echter, dat vele materialen geheel niet of slechts schaars te verkrijgen zijn. Er worden levertijden gevraagd van 5 maanden, terwijl leveranciers zich alle rechten voorbehouden, tussentijdse prijsverhogingen op ons te verhalen. Bovendien moet de betaling van in het buitenland bestelde goederen voortuit geschieden, zodat de leveranciers (om een

bij V.D.H. populaire uitdrukking te gebruiken) op de eieren zitten. Dus collega's, wees zuinig tot in het overdrevene toe, op elke grondstof of hulpstof, die aan Uw zorgen wordt toevertrouwd, want het ontbreken van één enkele soort, kan ons enorme moeilijkheden en grote nadelen bezorgen.

A. SMIT,
Afd. Inkoop.

spiegelbeelden spiegelepeelden

Op onze gemobiliseerde leden:

Das macht die Uniform; so wie sie Tressen, oder einen Säbel haben, werden sie andere Menschen.

(Remarque: Im Westen nichts Neues).

Op een Meester in de Rechten:

Het is een tiel en dat geeft evenveel cachet als een dubbele naam.

(Diet. Kramer: De Bikkell).

Op Hr. v. Bel:

There was a steely quality under his stately gentleness.

(Mitchell: Gone with the wind).

Op de fabriek:

Oord, wiens vrede nooit

[onthelligd

Al mijn zorgen kon doen vliën,

Zaagt ge mijn gelukkig leven,

Ge zult ook mijn sterven zien...

(Staring).

Op sergeant Gerh. H. P.: .....

Z'n ooggen voorheen vol

[heldenvuur,

Zonk diep het hangend hoofd,

Vernagerd werd z'n aangezicht

Z'n wang van blos beroofd.

(Staring).

Op Hr. v. d. Linden, als de salarissen zijn betaald:

Gij doet de mensen wel en

[ondank is Uw loon?

Getroost het U... Gij deelt 't

[met de Goën.

(Staring).

Op de parachute van mejuffr. X:

Een centrifugale, oppositionele uitspreiding van met stof beklede stalen baleinen, tot afwerking van de niets ontziende indringgerigheid van atmosferische vochtigheden.

Op het psycho-technisch onderzoek:

Verwezen zat het lieve lam,

En bevend als een blad;

Ze sloeg zo bang haar oogjes op En zuchtte stil en bad.

(Staring).

Op alle van der Heem'se maagden:

Versmaadt een droeve minnaar

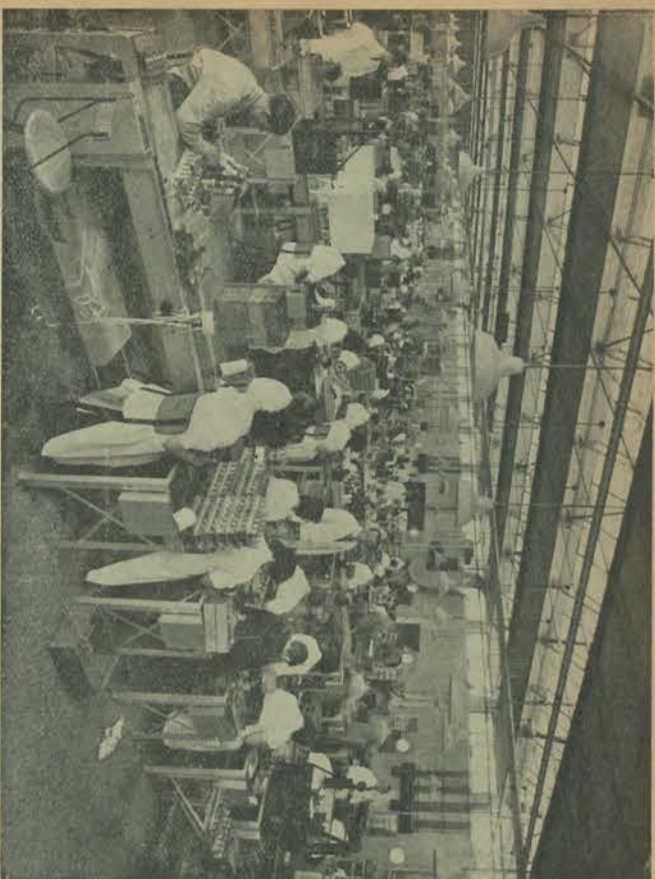
[niet,

Die U oprecht bemint,

Opdat ge niet te laat hem zoekt

En mooglijk hem niet vindt.

(Staring).

WEET U, ...

dat om de fabriek te verwarmen nodig zijn: 6 stoomketels en 2 warmwaterketels met een gezamenlijk v.opp. van ruim 410 m²? en dat daarvoor nodig zijn: 6 ton nootjeskolen per elmaal?

dat om de fabriek gedurende de winter vorst-vrij te houden er dag en nacht gestookt moet worden?

dat de werkplaatsen door middel van 32 luchtverhitters verwarmd worden en dat deze per uur ± 25 K.W. aan stroom verbruiken?

dat de kantoorgangen en overige ruimten worden verwarmd door middel van radiatoren en dat wanneer wij van deze radiatoren er

één grote zouden maken, welke 1 meter hoog en 1 plaat dik zou zijn, wij een lengte nodig zouden hebben van 550 meter, hetgeen ongeveer 5 × de frontbreedte van de fabriek is?

dat wij aan licht en kracht per week een verbruik hebben van ± 9000 K.W.?

dat wij aan gas per week ± 600 m³ gebruiken?

U weet dus, dat U zuinig moet zijn met licht, kracht en gas, want verspilling daarvan kost geld, waar niemand iets aan heeft.

D. CARON.

Familie berichten.

GEBOREN:

Dochter van fam. Millenaar. Afd. enkelfabricage.
 Genaamd: Milla. 10-12-'39.
 Zoon van fam. Rijsent. Afd. meubelmakerij.
 Genaamd: Frans. 28-12-'39.

VERLOOFD:

Mej. A. M. Nigten en Hr. J. C. P. van Schendelen.
 Afd. Tariefbureau. 26-12-'39.

ONDERTROUWD:

Th. Schrijver, afdeling metaalbewerking.
 18-1-'40.
 N. Schuling, afdeling nabewerking.
 18-1-'40.
 P. F. van der Steen, afdeling meubelmakerij.
 18-1-'40.

GETROUWD:

Mr. J. F. A. Verzijl, secretaris van de Directie.
 22-12-'39.

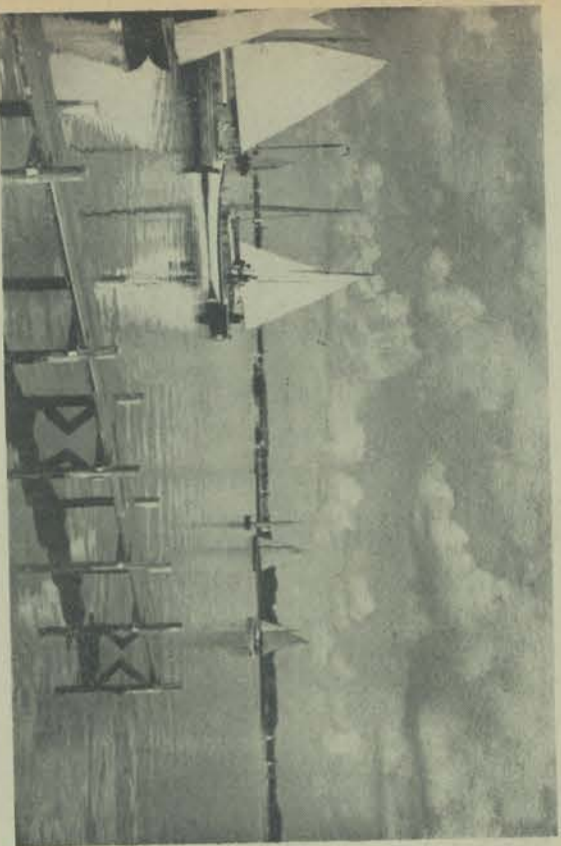
Creos

schoenen. Oversterk en degelijk!
 Waterdicht rubberonderwerk met

N.V. Ver. Nederl. Rubberfabrieken
 HEVEA-FABRIEKEN
 Heveadorp

6 maanden schriftelijke garantie

ONZE FOTO WEDSTRIJD

Voor onze foto-wedstrijd, U reeds aangekondigd, zijn niet minder dan twaalf prijzen en twee hoofdprijzen beschikbaar. Zij worden uitgereikt over zes maanden verdeeld en aan twee groepen. Gedurende een halfjaar wordt maandelijks een prijs beschikbaar gesteld voor de beste kinderfoto en één voor de beste natuurfoto die maand vóór de 15e ingezonden. In het volgende nummer van ons maandblad worden zij dan gereproduceerd. De inzenders der geplaatste foto's ontvangen een prijs. Op nader te bepalen wijze wordt na een halfjaar de beste foto in ieder genre gekozen. Wij hebben dan twee series van zes foto's afgedrukt en de inzenders der bekoonde foto uit beide groepen ontvangen een hoofdprijs. De Januari-prijzen zijn gewonnen door de heren A. Smit, afdeling Inkoop, voor de hierbij afgedrukte kinderfoto en J. I. van der Heyden, afdeling Laboratorium, voor bovenstaande natuurfoto. De keuze der bekoonde foto's wordt natuurlijk bepaald door de kwaliteit, doch daar zij gereproduceerd worden spreekt ook de geschiktheid daartoe een woordje mee. Wazige of matte foto's, hoe artistiek wellicht, bieden daarom hier weinig kans. Hierin schuilt het voordeel, dat de kans op een prijs niet afhangt van de kwaliteit van het gebruikte toestel, maar van de bekwaamheid om

dit te hanteren en de originele kijk op het gekozen onderwerp. Inzendingen voor het Februari-nummer zien wij gaarne tegemoet.

WAT IS ENKELFABRICAGE?

„De meest fantastische denkbelden bestaan hierover”

In onze fabriek bestaat een afdeling „Enkelfabricage”, waarvan velen blijkaar niet weten wat daar nu eigenlijk wel gefabriceerd wordt. De meest fantastische denkbelden bestaan hierover. Er komen wel eens veronderstellingen voor, als zou er allerlei „gezellig” knutselwerk gemaakt worden, waarbij tijd geen rol speelt en dat er zo nu en dan eens een versterker in elkaar gezet wordt, waarover men dan een gezellig stukje muziek draait; en men benijdt de gelukkigen, die daar hun leven „genoeglijk doen heenrollen”.

We begrijpen het natuurlijk al, 't is een tikje anders in werkelijkheid.

De afdeling „Enkelfabricage” bestaat met het doel om artikelen te produceren, die onze fabriek in kleinere hoeveelheden in de handel brengt en dus niet in grote massa op lopende banden gefabriceerd kunnen worden. Artikelen waarvan slechts één of enkele stuks gemaakt worden komen dus als regel uit de afdeling „Enkelfabricage” (met uitzondering van

die ééne van: „eris-maarren-erres”, die hebben we er niet aan-gedurfd).

Vanzelfsprekend is er in het werk van de arbeiders van deze afdeling veel afwisseling. Maar dit is niet steeds een prettig voordeel, want juist die voortdurende veranderingen maken het werk moeilijker. Zij, die aan massaproducten werken, zullen dit begrijpen als zij bedenken, hoeveel malen zij een nieuw toegewezen taak moeten verrichten, alvorens zij deze geheel foutloos en met enige snelheid kunnen uitvoeren. Bij enkel-fabricage moet het bij de eerste keer volkomen goed en met behoorlijke snelheid gebeuren. Dit maakt de taak moeilijker; en het feit, dat de persoon, die een werkstuk in elkaar zet, soms de enige is die het inwendige ervan in handen krijgt, maakt de verantwoordelijkheid groter.

Wat er gemaakt wordt.

De belangrijkste dingen die we er maken zijn de artikelen, welke bestemd zijn voor radio-distributiecentrales. Dit zijn onder meerdere: speciale ontvangtoestellen, speciale versterkers, schakelborden en complete radiocentrale-installaties. We spreken hierbij van ontvanger- en versterkerbouw, want vooral bij de complete installaties mogen we met recht van bouwen spreken. Want zo'n installatie is een meer dan manshoog bouw-werk, dat doorgaans op plaats van bestemming een gehele lokaalruimte bestaat en waarin soms meer dan enige weken arbeid zit.

Hier geldt ook weer: geen enkele installatie is gelijk aan een voorgaande. Grote aandacht en oplettendheid wordt hierbij geëist, zowel van ontwerpers als van bouwers. Zo'n stuk werk moet in eens goed zijn, temeer, omdat het werkstukken van veelal enige duizenden guldens betreft. Ook het

verwerken van de onderdelen, waarbij zeer kostbare, dient met de nodige zorg te geschieden.

En toch zijn er voor al deze fijnere werkzaamheden soms stoere kerels nodig, want deze gewichtige dingen, zoals versterkers en de stalen rekken met schakelborden voor de installaties, zijn ook „gewichtig” waar de zwaartekracht een woordje meespreekt.

Wat we nog meer verzorgen.

Verder geschiedt van hieruit nog wat men zou kunnen noemen de bedrijfservice. Waaromder we dan moeten verstaan de fabricage en het onderhoud van de elektrische meet-apparaten voor radio- en stoffzuigerfabricage.

Tenslotte, hoewel de opsomming hiermede geenszins volledig is, willen we nog even noemen de vervaardiging van de montage-modellen van radio-apparaten en kleinere eenheden voor de band-fabricage.

* * *

Kort samengevat zien we hiernuit dus, dat de afdeling „Enkelefabricage” zowel minder belangrijk als zeer belangrijke enkelafabrikaten vervaardigt.

Eén en ander doet uit de aard der zaak in andere afdelingen, waarmee samengewerkt moet worden, wel eens de indruk ontstaan, dat de afdeling „Enkelefabricage” soms overbodige drukte maakt voor kleinigheden. Ten onrechte echter; die kleinigheid kan het ontbrekende onderdeel uitmaken van een versterker van enige honderden, of een installatie van enige duizenden guldens, ofwel bestemd zijn voor den cliënt, die ons zo'n bestelling deed. Verder komen bij artikelen die men voor 't eerst maakt, dikwijls onvoorziene moeilijkheden in de weg, waardoor tijdige aflevering wel eens wat extra aanpakken eist.

TRIPLEX • TRIPLEX • TRIPLEX

Met eenigen schroom waag ik mij aan het schrijven van een artikel, dat triplex en de vervaardiging daarvan behandelt.

Immers is het m.i. „water naar de zee dragen”, om de „van der Heem-menschen” te gaan vertellen wat triplex is! In gedachten zie ik reeds de verwijtende blikken, waarmee ik in den vervolge zal worden bekeken. Indien ik mijn (althans van mijn kant gezien) aangename bezoeken aan het trotsche fabriekscomplex aan de Maanweg breng.

Uw volijverige redactie verzocht mij een populair uiteenzetting te geven van de vervaardiging van triplex en van het resumeeren der meest bekende soorten triplex, zooals die in den handel gebrucht worden. In aangezien ik een goedmoechtig en bereidwillig mensch ben, kon ik aan de geoeftende drang geen weerstand bieden en volgt dan hier de gevraagde uiteenzetting, waarbij ik aan teekenen, dat ik mijn best zal doen U niet overmatig te vervelen of te vervelen met technische details en uithoemsche benamingen.

In den goeden ouden tijd gebruikten men uitsluitend massief hout, dat, hoewel kunstig be- en bewerkt, toch steeds de onaangetaste eigenschappen van „zwellen” en „krimpen” bleef behouden. Men kon door zoo „droog” mogelijk hout te gebruiken het zgn. „trekken” wel eenigszins beteugelen, doch vroeg of laat kwam deze karakteristische fout toch weer te voorschijn. Het verwerken van goed droog hout maakte de te vervaardigen meubelen zeer kostbaar, omdat dit hout soms jaren opgeslagen lag, alvorens voor verwerking in aanmerking te komen. De daardoor ontstane opslagkosten en renoveelies verhoogden den kostprijs niet onbelangrijk.

Ook toen reeds trachtte men het „trekken” tegen te gaan, door het hout kruisgewijze open te lijmen, d.w.z. de „draadrichting” van het hout in tegengestelde richtingen! Dit alles geschiedde met de hand, zoodat veel tijd verloren ging, hetgeen er niet toe bijdroeg de kosten van het product voordeel te beïnvloeden.

De geheele meubelfabricage werd grondig gewijzigd, toen de triplexplaat haar intrede deed. Wat is nu triplex?

Triplex is een houtplaat, bestaande uit drie lagen, waarvan de draadrichting van de bovenste laag 90° verschild met de volgende laag. Zoodra van meer dan drie lagen sprake is, ontstaat multiplex.

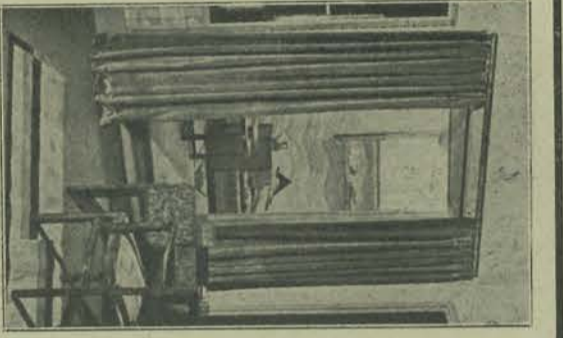
Hoe komt men nu aan deze relatief dunne lagen?

De weg van boomstam tot triplex kan als volgt beschreven worden:

De stam wordt aan de fabrieken meestal per water (vloten) aangevoerd, wordt aldaar ontdaan van schors, takken en andere ongerechtigdheden en wordt, na eenige dagen in kokend water te hebben doorgelicht, naar de schilmachine geleid. In deze machine wordt de stam aan het boven- en onderhand horizontaal tusschen twee draaiende schijven ingeklemd, zoodat de stam mededraait, om daarna wentelend door een aan deze machine bevestigd mes te worden geschild.

Op deze wijze ontstaat een „rol” hout van b.v. ca. 1 m.m. dikte. Deze „looper” hout vertoont natuurlijk repeteerende fouten (door het schillen), zooals scheuren, gaten, grootte noesten, etc. Deze fouten worden weggesneden, zoodat een bruikbare ca. 1 m.m. dikke houtlaag ontstaat. Deze houtlaag heet „fineer”. Nu volgt het „opbouwen” van de plaat triplex, hetgeen in feite beteekent, dat fineeren op elkaar gelijmd worden, totdat de vereischte dikte verkregen is. In dit stadium echter bestaan er twee verlijmingsmogelijkheden, nml. de zgn. „natte” verlijming en de „droge” verlijming. Deze twee methoden bepalen ieder de kwaliteit van de straks gereed zijnde triplexplaat. Ter toelichting diene: het van de schilmachine afkomstige fineer verkeert (doordat de stam kunstmatig door en door nat was, opdat deze tijdens het schillen zacht en soepel zal zijn) in vochtigen toestand. Gaat men nu deze fineeren in dezen vochtigen toestand en nadat ze geperst zijn openlijmen, dan spreekt men van „nat gelijmd” triplex, dat doordat in de binnenlagen altijd vochtdeelen aanwezig zijn, die naar buiten „werken” nimmer voor vlak werk gebruikt kan worden.

(slot op pag. 16)

P. J. NOORDELOOS

BEHANGERIJ
STOFFEERDERIJ

COMPLETE

WONING-INRICHTING

FRANÇOIS VALENTIJNSTRaat 163

WERKPLAATS: BILJUNESTRAAT 1a

TELEFOON 720922 - GIRO 164446

TOONKAMERS:

BEZUIDENHOUT 31 en 77

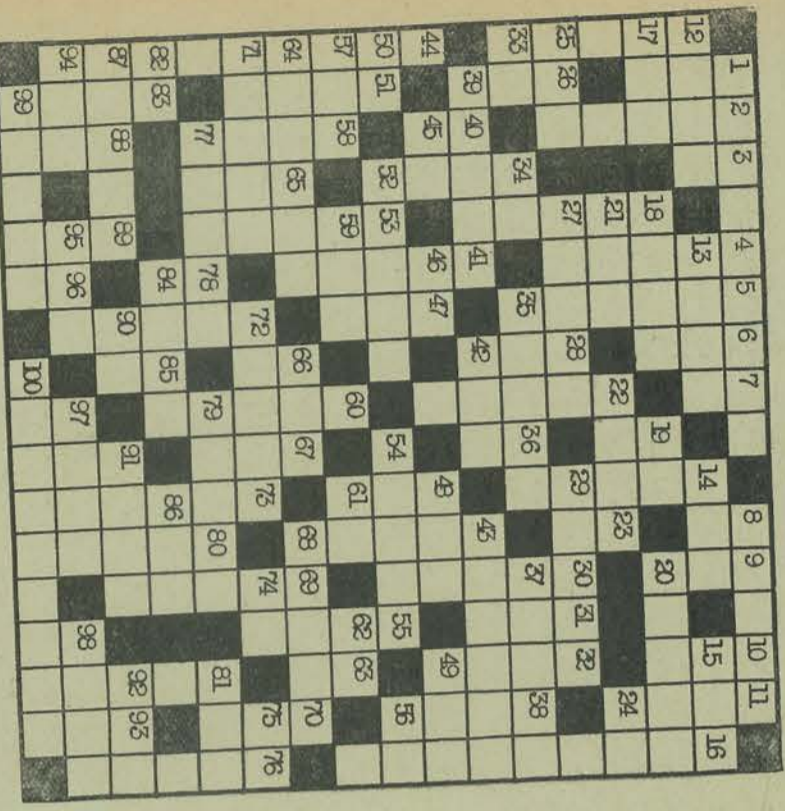
L. v. MEERDERVOORT 41 en 110

DEN HAAG

OMROEP PUZZLE No. 4

- HORIZONTAAL:**
- bekend Fransch wijsgeer.
  - bekend Ned. schilder.
  - wapen.
  - jammer (Vlaamsch).
  - bekend paars plantje.
  - drank.
  - laboratorium.
  - geluid van een hond.
  - muziknoot.
  - land.
  - opstootje.
  - buitenman.
  - leraar (afk.).
  - lof.
  - bekend maandblad.
  - intens gelukkig.
  - klein (afk.).
  - familie-lid.
  - plaats in Gelderland.
  - strijdperk.

- bekend landvoogd.
- zoogdier.
- hedendaagsch dictator.
- muziknoot.
- muziknoot.
- achtvoegsel.
- aanwijzend voorn.w.
- waterstand.
- huisgoden.
- kwadaheid.
- windrichting (afk. Eng. en Fr.).
- berg.
- deel van een auto.
- lidwoord (Fransch).
- voorzetsel.
- hoofdstad van Fr. Cochín-China.
- Ned. eiland (tot voor enkele weken).
- sieraad.
- godsdienst.

- jota.
- deel van een mast.
- voorzetsel.
- vervoeging v. slaan.
- godsdienstige verschijning.
- stop!
- vervoeging v. „zijn“.
- langzaam, traag.
- meisjesnaam.
- schrijfmiddel.
- voorzetsel.
- rustpunt.
- echtegenoot.
- lekkernij i. d. zomer.
- belofte.
- jongensnaam.
- zoogdier.
- bekend Fransch beelhouwer.
- bekend Ned. schrijver.

- Verticaal.**
- spoeding.
  - ooievaar.
  - staats-spoorwegen (afk.).
  - het geheel.
  - plaats in Overijsel.
  - een soort zijde.
  - muziknoot.
  - zite 56 horizontaal.
  - metaal.
  - is (Fransch).
  - Eng. wiskundige.
  - flink.
  - plaats in Brabant.
  - schrijver van „Don Quichotte“.
  - vrucht.
  - meisjesnaam.
  - bepaalde kunststijl.
  - deel van een mast.
  - ivoor.
  - turn-werktuig.
  - naderhand.

- reinigingsmiddel.
- rutmiddel.
- jong (als bijv. n.w.) lidwoord.
- Ned. Indisch Artsenschool te Soerabata (afk.).
- deel van een wagen.
- sleeden.
- verhooging langs de straat.
- bekend heden-daagsch diplomaat.
- rivier in Utrecht.
- muziknoot.
- hoeveelheid vocht.
- smaak.
- meisjesnaam.
- bier.
- schijnje.
- per expresse.
- bitter vocht.
- onbep. lidwoord (Fransch).

- omroepvereniging.
- leger.
- kans.
- houding.
- verkeers-gelegenheid.
- bekend persoon uit de Fransche revolutie.
- bijwoord.
- vordering.
- gemeene streek.
- bestuursfunctie (afk.).
- vogel.
- God.
- dans.
- Oh zool (nieuwe spelling).
- zwart.
- voegwoord.
- wachter van Jupiter.
- persoonlijk voorn.w.

UITSLAG PUZZLE No. 3.

Eerste prijs: Mej. E. C. Vogelesang, wikkeldeling.
Troost-prijs: Hr. L. Krul, afdeling lakspuiterij.

DE OPLOSSING VAN No. 3 WAS:

- A.**
- Vrede
  - Akker
  - Neder
  - Derde
  - Ereïs
- Boven: van der Heem
Beneden: Erres Radio

- B.**
- Edelman
  - Reederij
  - Innemend
  - Stellig
- Bedoelde bekende uitdrukking:
Er is maar één Erres

- C.**
- Erres
  - Roest
  - Rente
  - Estier
  - Stère

UITSLAG KATTENPRIJSVRAAG:
Winnares: Mej. T. van Oudgaarden, afdeling Verkoop.
(HET WAREN ER 38).

(slot van pag. 13)

Triplex

Droogt men echter eerst de fineeren, alvorens ze te verlijmen, dan spreekt men van „droog“ gelijmd triplex. Dat het „droog“ gelijmd triplex een veel kostbaarder fabricage-proces voortdert, dan het „natte“ moge reeds blijken uit het feit, dat door mij zelf aan een onzer fabrieken geconstateerd werd, nml. dat het fineer vóór en ná het droogen ca. 20 cm. in de breedte gekrompen was, hetgeen voor den betreffenden fabrikant reeds een verlies op zijn hout geeft van pl.m. 20 %.

Nadat de plaat in het vereischt aantal lagen gereed gekomen is, d.w.z. dat de verlijming heeft plaats gehad, wordt deze door enorme droogmachines geleid, om ten slotte door schuur- of schraap-machines van een glad oppervlak te worden voorzien, waarna het triplex geschikt is om in den handel gebracht te worden.

Uit het voorgaande zal U volkomen duidelijk zijn, dat de soort lijm een zeer groote rol speelt bij de triplex-fabricage en dat dit voornamelijk onderdeel de grootste zorg van den fabrikant eischt. Meestal wordt caseïne-lijm gebruikt, doch ook de „kunst-hars“-lijmen worden toegepast, deze laatste vooral voor scheeps- en vliegtuigbouw.

De hiervoor beschreven fabricagemethoden gelden hoofdzakelijk voor de meest gangbare soorten, zooals: berken, elzen, oregon, pine, okoumé, Zweedsch grenen en populieren.

Voor de duurdere fijnhoutsoorten wordt veelal een andere methode gevolgd. Hier toch wordt als eerste en voornaamste eisch gesteld een fraaie, rustige structuur van het te verwerken fineer. De hiervoor benodigde stammen worden niet geschild, doch gesneden. U kunt dit snijden het beste vergelijken met de werking van een „kaasschaafje“, waarbij steeds een „plak“ (gelijkmating van dikte) van de stam gesneden wordt.

Het op deze wijze verkregen fineer, meestal bestaande uit smalle strooken, wordt aaneengehecht zoodanig, dat de aaneengehechte strooken een harmonisch geheel vormen, althans indien deze aaneengehechte strooken als deklaag dienst moeten doen en dus als „waardemeter“ voor de betreffende plaat moeten fungeren.

Het zal u begrijpelijk zijn, dat een aldus samengestelde deklaag op elke combinatie van onderlagen geplakt kan worden, doch meestal geschiedt zulks op okoumé of populieren, aangezien deze soorten, door hun eigenschappen zich er het beste toe leenen, om in combinatie met b.v. eiken-teak-mahonie of coromandel-fineer te worden verwerkt.

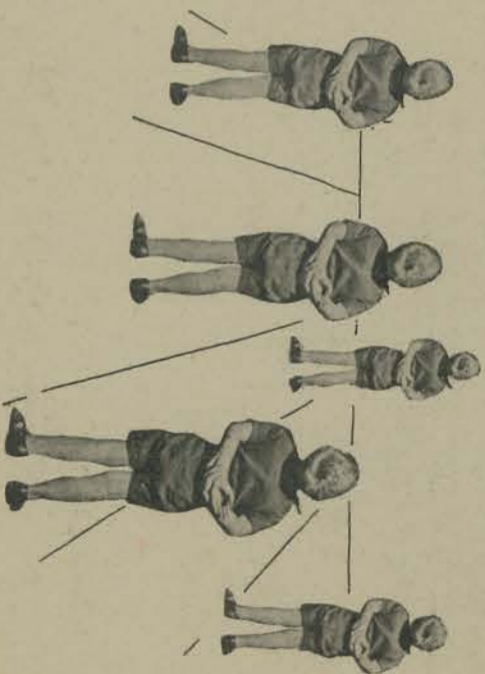
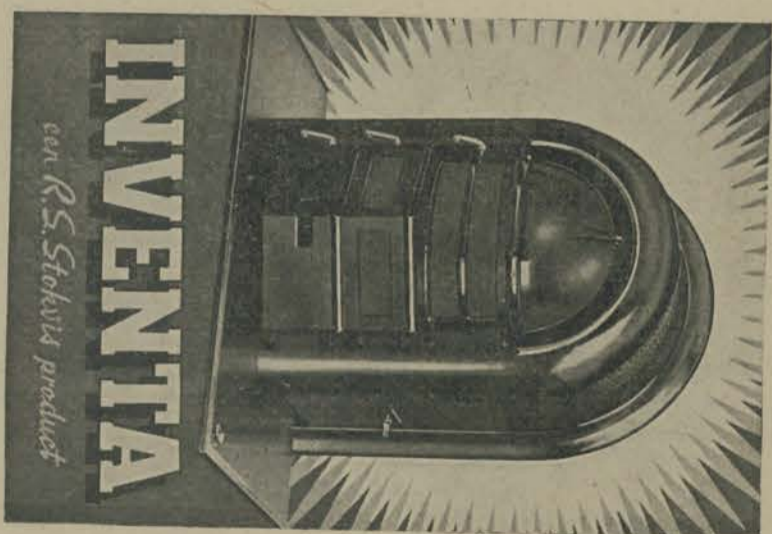
Hiermede geloof ik u een kort, weliswaar zeer oppervlakkig idee te hebben gegeven hoe triplex gefabriceerd wordt. Voor diegenen onder u, die zich na lezing van dit résumé eenigszins „bekocht“ gevoelen, en die nu juist eens details hadden verwacht en beschrijvingen van de bij de triplex-fabricage onontbeerlijke kostbare machines, kortom, wier vragen in de resp. monden zijn blijven steken, als ongeplukte rozen aan den kant van den weg, hen zou ik tot troost willen antwoorden: Wendt u zich tot ondergeteekende! Hij zal zeker in staat zijn via de bestaande lectuur over deze materie, uw honger naar details te stillen en u het volkomen gevoel van verzadiging te verschaffen.

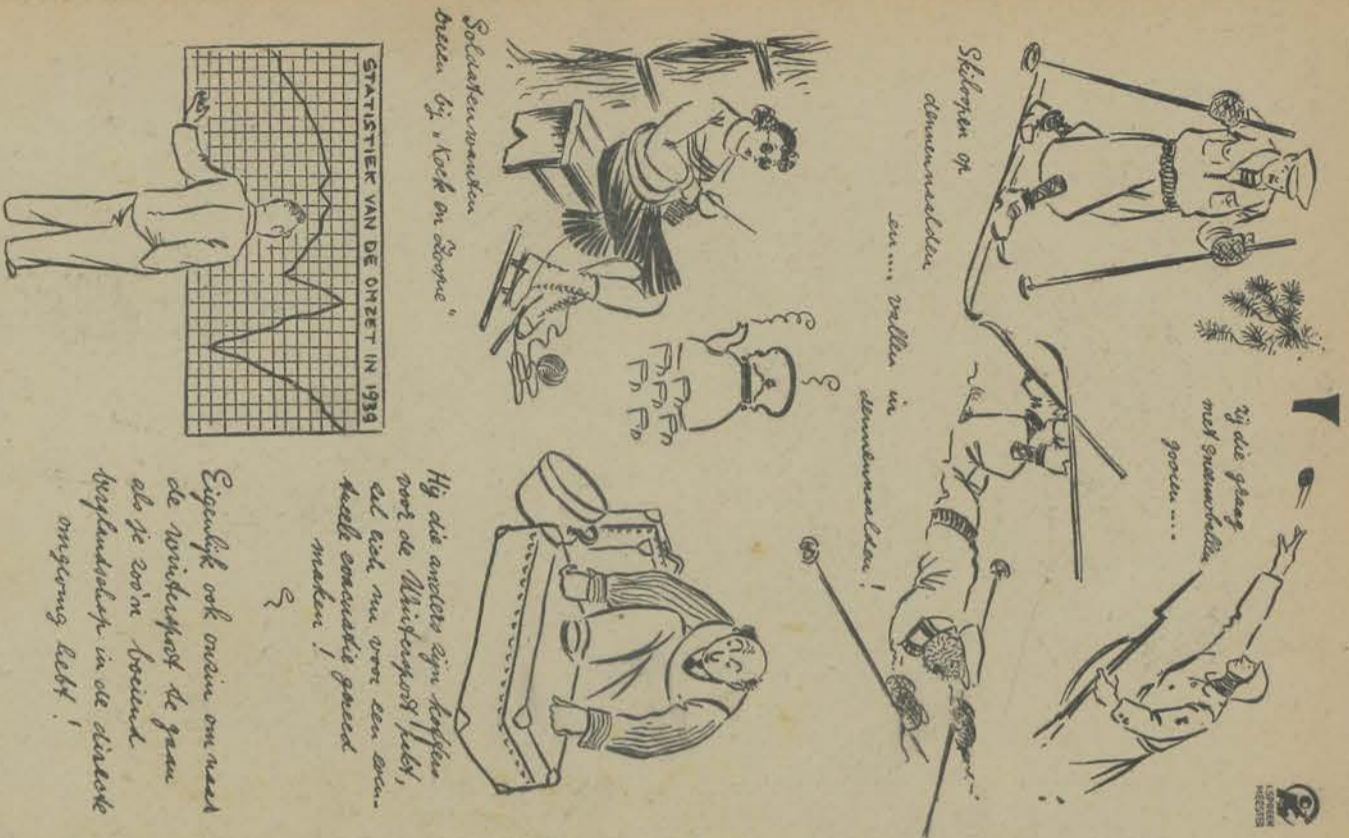
Als naschrift zou ik toch nog even een, zij het beperkte, opsomming willen geven van doeleinden, waarvoor triplex gebruikt wordt. Ik noem slechts: meubelfabrieken, deuren, woningbouw, betimmeringen, scheepsbouw, carrosseriebouw, wagonbouw, beton-storten, etc. etc.

Dat de radio-industrie eveneens een groote verbruiker is van triplex mag ik bij u zeer zeker bekend veronderstellen. Een goede droog-gelijmde triplexplaat kan er stellig toe bijdragen, dat een radio-apparaat perfect functionneert. Van der Heem N.V. moge als levend bewijs hiervoor gelden. En dat wij, zij het voor een bescheiden deel, als haar leverancier mogen optreden, acht ik voor mijn firma en voor mij een niet geringe eeri!

PH. ZWARTS,

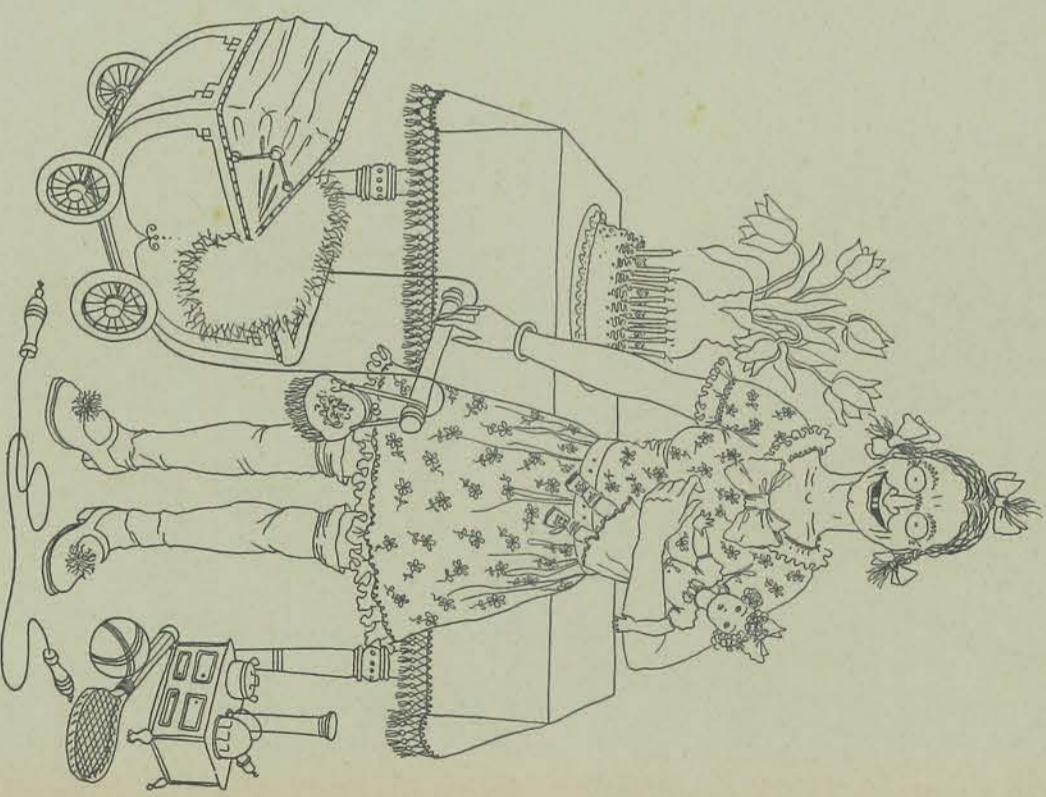
Hoofdvertegenwoordiger „RET“.

ADVIEZEN VOOR INLANDSCHE
WINTERSPORT (Goed & Goedkoop)

De **V.D.H.** omroep

Op 29 Februari a.s. koopt mijn nichtje 'Lunatic' haar
70de (stonden) verjaardag de herdenken.

EEEN SCHRIKKELEJAAR-IDYLLE
OPGEDRAGEN AAN ALLE JARIGEN VAN VANDAAG (29 FEBR.)